

Teloorgang van een veerkrachtige sloeber

THEATER

Niks, tekst, spel en regie: Peter De Graef. Licht en regie: Arne Lievens. De Toneelschuur, Haarlem, 18 januari. Daarna: Plaza Futura Eindhoven, 31 januari. Tournee tot en met 16 maart.

'Wat valt er nog aan toe te voegen?' vraagt hij helemaal aan het begin. En toch wil hij wat zeggen. 'Ik besta.'

Wie is hij? Een middelbare man, hoofd als een biljartbal, mager, hoog in de schouders. Niemand kent zijn naam. En toch zullen we hem nu niet snel meer vergeten.

Peter De Graef schiep de man, speelt en regisseert (samen met Arne Lievens). Na vijf jaar en tal van andere toneelprojecten keert de Vlaamse acteur/auteur/regisseur terug naar het genre waarmee hij eerder faam verwierf: de theatermonoloog. Met *Niks*. *Niks* beschrijft de schijnbaar min of meer toevallige neergang van een goedbedoelend doorsneemens, schrijnend en tegelijkertijd vaak oergeestig.

Behoedzaam steekt De Graef van wal, hij mijmert, associeert, onderbreekt zichzelf veelvuldig, hij neemt de tijd. Onderwijl passeert er van alles de revue. De geest is een gevangenis zonder muren, zegt hij. En hij praat over de koe, dat beest dat groen gras eet, blauwe lucht ademt en zelf

zwart met wit is. Dat intrigeert hem, dat beest. ('Wat is hier aan de hand?') Om even later een imitatie van de sluipwesp ten beste te geven en hier en passant een wensvraag aan te koppelen.

Langzaam maar zeker krijgen de associaties een lijn en zuigt De Graef je knap het verhaal van de man binnen. Losse flodders krijgen een plaats, vage contouren worden zorgvuldig ingekleurd. Het leven van de eenzame figuur krijgt gestalte, zijn verleden en heden worden gekoppeld.

Hij, de zoon van een glasblazer, het jongetje dat op school vooral goed is in 'niet morsen'; die op harde manier van zijn vader leert dat je het mensen zo veel mogelijk naar de zin moet maken om vooruit te komen – en ook daadwerkelijk vooruit komt. En dan verwordt tot die verloren ziel die we voor ons zien, de sloeber die koude frites eet uit een vuilnisbak en geregeld door en door nat geregend raakt. En waarom in hemelsnaam? En aan de andere kant: waarom niet.

We zien hem huilen, de man. Maar hij is niet alleen maar droevig. *Niks* is geen tranentrekker. De Graef gaf zijn man een ruime dosis veerkracht mee. Met die vreemde hoge stem zegt hij vol vertrouwen: 'Van binnen kun je niet nat worden.'

Karin Veraart